

Dr. Wolterstorff »Über Triton vulgaris L. subsp. graeca Wolt. n. Subsp.« (Zool. Anzeiger XXIX, 5, 1905) en aan het werk van Dr. Kreff. Biologisch zouden deze ondersoorten ook verschillen. Men lette vooral op de Subsp. *graeca* Wolt., die gemakkelijk met *M. palmata* kan verwisseld worden. De rugkam van het ♂ is wel het voornaamste verschil.

Deze soort is door geheel Europa, van Noord-Spanje tot aan de Kaspische Zee, en van het Zuiden tot in Midden-Zweden en Noorwegen verbreid. In het uiterste Zuiden van Europa komt ze echter niet voor. Ook in West-Azië komt ze voor. Haar verbreiding is ongeveer als die van *M. cristata*, die zich echter niet zoo ver Noordelijk uitbreidt.

In ons land komt ze door alle provinciën algemeen voor. Zelfs de kleinste sloot, beek of plas, vijvertje of poel herbergt in het voorjaar deze soort en gewoonlijk ook in groote getale.

Aan het einde van dit opstel moet ik mijn hartelijken dank betuigen voor de welwillende hulp die ik mocht ondervinden van de heeren Bernink, Jos. Cremers, Jan den Doop, Dr. C. Kerbert, Dr. Th. van Lidth de Jeude, Dr. A. C. Oudemans, Prof. J. Ritzema Bos, M. J. van Sambeek, F. Willemse S. J. e. a. Hen allen nogmaals mijn hartelijken dank.

Pannerden, 1915.

C. WILLEMSE.

Benutte literatuur:

Dr. Paul Kreff, Das Terrarium, 1907. Aug. Lamere, Fauna de Belgique, 1895. De Levende Natuur, jaargang 1—20, 1897—1915. Jaarboeken en Maandbladen van het Limb. Natuurh.-Genootschap, 1911—1915. Dr. R. Sternfeld, Die Reptilien und Amphibiën Mittel-Europa's, 1913. Rud. Zimmerman, Der Deutschen Heimat Kriechtiere und Lurche, 1908. Dr. O. le Roi, Die Gebirgs-Tritonen am Niederrhein und in Holland, mit Nachtrag.

Ber. d. Bot.-Zool. Ver. Rheinl. Westf., 1909.

DE PUZZLE-PADDESTOEL.

NZE lezers herinneren zich misschien nog de zeer mooie, groote paddestoel, afgebeeld op blz. 172 van deze jaargang, die zooveel hoofdbrekens gaf bij de determinatie. Natuurlijk heb ik sinds het begin van October zijn groeiplaats vlijtig afgepatrouilleerd en mijn moeite is niet vergeefs geweest. In de tweede week van October kwam hij behoorlijk te voorschijn, doch, zoo niet in een geheel andere gedaante, dan toch met geheel andere gegevens. Het vorig jaar waren er twee exemplaren van verschenen, ieder op zich zelf twee meter uit elkaar. Thans kwam een heele bundel van hoeden te voorschijn en reeds op het allereerste gezicht was 't duidelijk dat wij te doen hebben met *Pholiota squarrosa* een van onze allermooiste houtzwammen. Bij onderzoek bleek de bundel van mooie warm bruingele ruige hoedjes dan ook te ontspringen uit een dikken sparrenwortel, die dicht langs de oppervlakte van den grond streek en afkomstig was van de sparrestomp, nog op de foto te zien. Daar hadden we 't vorig jaar geen erg in gehad, ofschoon we er wel op gelet zouden hebben indien we de zwam in zijn jeugd hadden gezien of wanneer hij zich aan het boekje had gehouden en in bundels was gegroeid.

In zijn jeugd is *Pholiota squarrosa* gemakkelijk te kennen aan de driekante schubbetjes, waarmee zijn hoed bedekt is. Die staan rechtop en hun top is zelfs heel aardig naar 't midden van de hoed teruggebogen. Op de jongste kleinste hoedjes van de gefotografeerde groep is

dat ook nog wel te zien. Verder komt ook alles precies uit: de ruige steel, de onduidelijke ring, het gladde stuk boven den ring. Alleen de reusachtige afmetingen kloppen niet, de boeken geven *Pholiota squarrosa* een grootte van 6—9 cM., ons exemplaar was meer dan twee decimeter hoog, terwijl de hoed ook een middellijn had van 20, op zijn grootste breedte zelfs van 22 cM. Nu bestaan er wel groote *Pholiota*'s; *Ph. radicata* en *Ph. destruens* respectievelijk 10 en 15 cM. maar die zijn anders van kleur en bouw, terwijl onze reus precies beantwoordt aan al de kenmerken van *Ph. squarrosa* alleen op de grootte na.

Wij moeten dus de getallen voor de afmetingen onzer paddestoelen zeer grondig herzien.

Een reuzenvorm van *Pholiota squarrosa*.

Bloemendaal, October 1915.

Reeds vroeger heb ik daar op gewezen o.a. bij *Tricholoma nudum*. Op 't oogenblik heb ik weer een paar mooie heksenkringen van deze Paarse Ridderzwam onder observatie, en nu zijn in dit jaar voor die soort de reuzenvormen minder groot en minder algemeen. Een der beide kringen heeft zelfs geheel normale hoeden.

Nu heb ik de rijpe hoeden van onze reuzen-*Pholiota* bij andere boomstronken gebracht en hoop metertijd eens te ontwaren of onder zijn nakomelingschap ook zulke Enakskinderen zullen voorkomen.

JAC. P. TH.